

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE ETİK

İnternet ve BİT Kullanım Kuralları

Telif Hakları

Bilişim Suçları

İnternet ve BİT Kullanım Kuralları

İnternetin artık hayatımızın, günlük yaşamımızın bir parçasına haline geldiğini inkar edemeyiz.

İnterneti hemen hepimiz kullanabiliyoruz, peki ne kadar doğru kullanabiliyoruz hiç düşündünüz mü?

İnternet Kullanımı

- ❖ Hiç farkında olmadan bir suç işleyebileceğinizi, bir suça ortak olabileceğinizi hatta dolandırılabileceğinizi biliyor musunuz?
- ❖ İnterneti kullanırken kendimizi ve sevdiklerimizi güvende tutmak için dikkat etmemiz gereken bazı noktalar var.

Kişisel Bilgilerinizi Paylaşmayın

- ❖ İnternet üzerinde görüştüğünüz kişilerle, üye olduğunuz sitelerde, forumlarda ve sosyal ağlarda size ait ad, soyad, TC kimlik numarası, adres, telefon gibi bilgileri **paylaşmayın**.
- ❖ **Güvendiğiniz** kişilerle dahi özel bilgilerinizi paylaşmayın, unutmayın karşınızdaki kişi **zannettiğiniz** kişi olmayabilir!
- ❖ Hiçbir siteye gereğinden fazla bilgi vermeyin.

İyi ve Nazik Bir Kullanıcı Olun

- ❖ Türkçemizi en güzel şekilde kullanın. Kısaltmalar kullanmayın.
- ❖ Şaka amaçlı dahi olsa tehdit edici, kötü ve kaba sözler kullanmayın.
- ❖ İnternet özgürlüğünüzü kullanırken başkalarını rahatsız etmeyin.
- ❖ Tümü büyük harften oluşan mesajlar kullanmayın, bu internet ortamında BAĞIRMAK anlamına gelir.

Tanımadığınız Kişilerle Görüşmeyin

- * Tanımadığınız kişiler sosyal ağlarda size arkadaşlık teklifi gönderebilir, bu teklifleri **kabul etmeyin**.
- * Unutmayın karşınızdaki kişi sizin yaşınızdaymış gibi davranabilir, bunu asla bilemezsiniz.
- * Bu kişilere eviniz, aileniz, okulunuz, maddi durumunuz gibi bilgiler vermekten kaçınin. Fotoğraf ve video göndermeyin.

Ödül ve Hediyelere Aldanmayın

- ❖ İnternette gezinirken reklam veya bilgi çalmak amaçlı «tebrikler, ödül kazandınız, ödülünüzü almak için tıklayın» gibi aldatıcı resim ve yazılara tıklamayın.
- ❖ Bu sitelere asla cep telefonu, adres gibi bilgiler vermeyin, hiç farkında olmadan **ücretli** servislere üye olmuş olabilirsiniz!

Ailenizden Yardım Alın

- ❖ İnternette ailenizle birlikte gezinin, ailenizin zamanı yoksa ziyaret ettiğiniz siteleri not olarak daha sonra onların görüşünü alın.
- ❖ Ailenize sormadan internetten hiçbir şey satın almayın, kredi kartı bilgisi vermeyin.
- ❖ İnternet üzerinden sizi rahatsız eden kişileri çekinmeden ailenize bildirin.

Şifrenizi Paylaşmayın

- ❖ İnternet üzerindeki hesaplarınıza ait kullanıcı adı ve şifreyi kimseyle paylaşmayın, hiçbir yere yazmayın ve kimseye göndermeyin.
- ❖ Unutmayın, hesabınızı ele geçiren bir kişi sizin adınıza suç işleyebilir, suçu o işler ama sorumlusu siz olursunuz!
- ❖ Güçlü bir şifre oluşturarak hesaplarınızı koruyun.

Güçlü Şifre Oluşturma

Güçlü Şifre Oluşturma Yöntemleri

❖ Şifreler dışında daha güçlü giriş yöntemleri destekleyen bir sisteminiz varsa kullanın. Örneğin, parmak izi, yüz veya ses tanıma özellikleri, ekran deseni.

- ❖ Şifrelerinizde **kişisel** bilgilerinize yer vermeyin. Adınız, doğum tarihiniz veya kimlik numaranız. Örneğin, ali1999, 2423526655, 1986 gibi
- ❖ Şifrenizde **ardışık sayılar**, harfler kullanmayın. Örneğin, 123456, 1234, abcd gibi.
- ❖ Tahmin edilmesi kolay **yan yana** bulunan tuşları kullanmayın. Örneğin, qwerty, asdf gibi.

Güçlü Şifre Oluşturma Yöntemleri

- ❖ Şifreniz en az 8 basamaklı olsun.
- ❖ Şifrenizi belirli aralıklarla değiştirin.
- ❖ Bütün hesaplarınızda aynı şifreyi kullanmayın.
- ❖ Büyük/küçük harf (A,a...Z,z) içersin,
- ❖ Rakam (0-9) içersin,
- ❖ Noktalama (.,; gibi) içersin.
- ❖ Özel karakter (-!+ gibi) içersin.

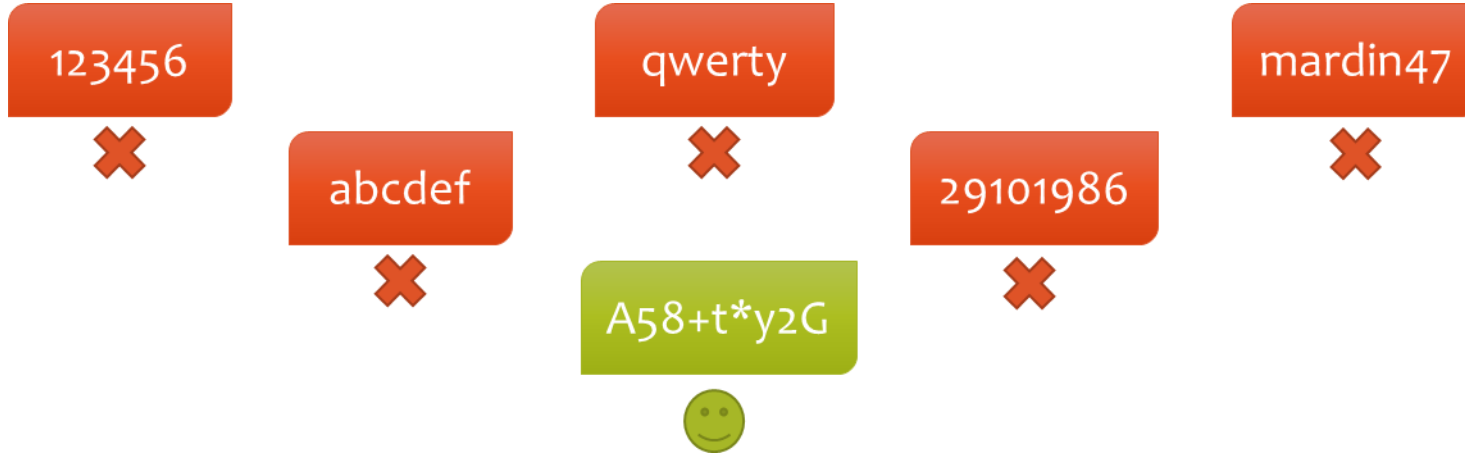
Şifrelerin Kırılma Süreleri

- ❖ Uzunluk: 8 karakter
Küçük harf: 4 gün
Küçük harf ve büyük harf: 3 yıl
Küçük ve büyük harf,
rakamlar, semboller: 463 yıl

- ❖ Uzunluk: 6 karakter
Küçük harf: 10 dakika
Küçük harf ve büyük harf: 10 saat
Küçük ve büyük harf, rakamlar,
semboller: 18 gün
- ❖ Uzunluk: 7 karakter
Küçük harf: 4 saat
Küçük harf ve büyük harf: 23 gün
Küçük ve büyük harf, rakamlar,
semboller: 4 yıl

Güçlü Şifre Oluşturma Yöntemleri

- ❖ Sadece rakamlardan oluşan **6** haneli bir şifre **3** dakikada çözülebilirken,
- ❖ Rakamlar, küçük/büyük harfler, işaret ve sembollerin de olduğu **9** haneli bir şifre **44.530** yılda ancak çözülebiliyor.

Telif Hakkı

Telif Hakkı Nedir?

- ✓ Herhangi bir bilgi veya düşünce ürününün kullanılması ve yayılması ile ilgili hakların, yasalarla belirli kişilere verilmesidir.
- ✓ Kısaca, orijinal bir yapıtın, eserin kopyalanmasına veya kullanılmasına **izin vermeme** hakkıdır.

Telif Hakkı İhlali

- ❖ Bir sanatçının müzik parçasını, klibini, film eserini, bir yazarın kitabını veya bir firmanın yazılımını bu kişilerin izni olmadan ne kullanabilir ne de kopyalayabilirsiniz.
- ❖ Bu eserler, sahibinin izin verdiği, yasal dağıtımını yapan mağaza ya da internet sitelerinde satın alınarak kullanılmalıdır.
- ❖ Aksi bir yönteme başvurulursa telif hakkı ihlali gerçekleşmiş, yani suç işlenmiş olur.

İnternet ve Telif Hakkı İhlali

- ❖ İnternet üzerinden bilginin çok hızlı ve denetimsiz bir şekilde yayılması telif hakkı ihlal suçlarının artmasına neden olmuştur.
- ❖ Müzik albümleri, yazılımlar, oyunlar, filmler kitaplar daha birçok eser daha yayınlandığı ilk saatlerde internet üzerinde paylaşılmakta ve birçok kullanıcı hiç farkında olmadan bu suça ortak olmaktadır.
- ❖ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre bu kişiler hakkında 2-4 yıl hapis, 50-100 Bin TL ağır para cezası istenebilmektedir.

Suça Ortak Olmayın

- ❖ Her Őeyden öte bu eserleri yasal olmayan yollardan elde etmek, eser sahiplerinin hakkını yemek anlamına gelir. Çünkü **korsan** yolla elde ettiğiniz bir eserin sahibine hiçbir **maddi geliri** yoktur. Hatta zararı vardır.
- ❖ Eser sahibi, emeğinin karşılığını alamadığını gördüğünde artık yeni eserler ortaya koymak için çaba sarf etmeyecek ve isteği kırılacaktır.

Bilişim Suçları

Bilişim Suçu Nedir?

- ❖ Bilişim suçu en basit tanımıyla bilişim sistemlerine karşı işlenen suçlardır.
- ❖ Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girmek, orada kalmaya devam etmek, bilişim sisteminden izinsiz veri kopyalamak, sistemi erişilmez kılmak ve çalışmaz hale getirmek bilişim suçlarını oluşturmaktadır.

Sık Karşılaşılan Bilişim Suçları

- ❖ Ülkemizde en sık karşılaşılan bilişim suçlarının başında banka ve kredi kartı bilgisini hukuka aykırı olarak ele geçirerek, haksız kazanç elde etme eylemlerini gösterebiliriz.
- ❖ Banka ve kredi kartları, ATM cihazlarında, bazı işyerlerinde ve online alış-veriş sitelerinde kopyalanabilmektedir. Kart bilgisi kopyalanarak bağlı bulunan hesaptan alışveriş yoluyla para çekilmektedir.

Bilişim Suçları

- ❖ Web sitelerini "hack"lemek, virüs, truva atı ve kötü amaçlı yazılım hazırlamak ve yaymak, başkalarına ait kullanıcı adı, şifre, parola gibi kişiye özel bilgileri ele geçirmek ve kullanmak da bilişim suçlarını oluşturmaktadır.

SON